

SLAVKO PLEŠE

- NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO

Sredinom prošle godine dobio je Slavko Pleše, nekad ravnatelj Centra za gluhe u Rijeci, na prijedlog riječke udruge gluhih, nagradu za životno djelo od Primorsko-goranske županije, i to "za natprosječne rezultate i dugogodišnji doprinos u osposobljavanju i pripremanju gluhih osoba za samostalan život." U opsežnom razgovoru s novinarom riječkog Novog lista gospodin Pleše rekao je, među ostalim:

"Osobe oštećenog sluha prije početka rada Centra »Slava Raškaj« bile su izolirane i getoizirane. Raditi su mogle samo u tzv. DES poduzećima (poduzeća za osobe defektno oštećena

sluha), a plaće su na tim mjestima bile vrlo niske, točnije tri puta slabije od onih u drugim poduzećima. I inače se tim ljudima nije davala prilika da se pripreme za samostalan život i rad, već su tretirani kao nužno zlo i gurani u stranu, a kad bi im se i dao kakav posao, to je bilo više iz samilosti ili želje da se primiri vlastita savjest. Ja sam o njima imao potpuno drukčije stavove. Smatrao sam da usprkos svojim nedostacima mogu puno učiniti, pogotovo ako im se pruži prilika za obrazovanje na područjima gdje mogu kvalitetno raditi. Upravo zato počeli smo s osposobljavanjem za različita zanimanja i inzistirali da se, po završetku školovanja, te ljude primi u normalna, a ne DES poduzeća. Naravno, u početku je bilo puno otpora, ali rezultati koje su postizali naši učenici koji su se uspijevali zaposliti u pravim poduzećima sve više su pokazivali da sam bio u pravu jer su naši učenici bili dobri radnici. Najveće zadovoljstvo dolazilo je iz činjenice da su u tim poduzećima naši bivši učenici bili plaćeni kao i svi ostali radnici pa se tako i danas sjećam da je našem učeniku Franji Novoselu prva plaća kao strojobravaru bila deset posto veća od moje kao direktora! Sjećam se i slučaja

iz Švedske kada je jedan naš kovinoglođač, Vladimir Županić, nakon što se oženio za Šveđanku, postao najbolji radnik u svom poduzeću zahvaljujući obrazovanju u našoj školi. Naravno, takvi su nas primjeri jako motivirali za daljnji rad."

Uistinu, ravnatelj Pleše bio je ne doduše prvi, ali jedan od najodlučnijih pobornika ideje da zdravim gluhihima nije mjesto u zaštitnim radionicama, i u tome je u potpunosti podržavao nastojanja hrvatskog Saveza gluhih, koji je, nakon razdoblja administrativnog socijalizma u prvim godinama poslije rata odlučno bio na strani uključivanja gluhih u "redovnu privredu", što je rezultiralo velikim brojem gluhih u jakim zagrebačkim industrijama i grafičkim poduzećima u Zagrebu, Varaždinu i drugdje. Radionice DES, koje su u početku bile poput zadružnih zanatskih radionica kasnije su pretvorene u zaštitne radionice koje su davale posao i kruh neškolovanim gluhihima i onima s dodatnim problemima, dok su ostali gluhi bježali od njih, jer su zarade bile slabije (iako ne "tri puta"!).

Odajući priznanje i zahvalnost ravnatelju Slavku Plešeu, starom našem suradniku i prijatelju, moramo s mrvicom gorčine izraziti čuđenje što se u razgovorima s novinarima nije sjetio spomenuti koliko su naš hrvatski i riječki Savez gluhih pridonijeli osnivanju, radu i uspjehu ustanova za gluhe u Rijeci, kupujući zgrade i brinući se da njihov centar dobije "elitne", najbolje učenike iz zagrebačkih zavoda, bez kojih velikih rezultata ne bi bilo.

-c